

СХВАЛЕНО

Вченою радою КНЗ КОР
«Київський обласний інститут
післядипломної освіти
педагогічних кадрів»
(протокол від 26.05.2025 р. № 4)

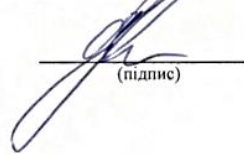
ЗАТВЕРДЖЕНО

Ректор КНЗ КОР «Київський
обласний інститут післядипломної
освіти педагогічних кадрів»

Віра РОГОВА

Наказ від «11» липня 2025 р. № 218

ПОГОДЖЕНО
Проректор

Олена ЧАСНІКОВА

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ
«ОЦІНЮВАННЯ ДЛЯ РОЗВИТКУ: ЕФЕКТИВНІ ПРАКТИКИ
ТА ІНСТРУМЕНТИ ДЛЯ ПЕДАГОГІВ»
для директорів, заступників директорів
закладів загальної середньої освіти**

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Освітня програма підвищення кваліфікації «Оцінювання для розвитку: ефективні практики та інструменти для педагогів» спрямована на підвищення управлінської та педагогічної компетентності освітян щодо впровадження формульовального оцінювання як системного інструменту розвитку потенціалу здобувачів освіти, педагогів та закладу освіти в цілому.

Програма розроблена для керівників закладів загальної середньої освіти, заступників директорів та педагогічних працівників, які прагнуть удосконалити оцінювальну культуру в навчальному середовищі, посилити мотивацію учнів і формувати внутрішню систему оцінювання, що базується на принципах академічної доброчесності, об'єктивності та відкритості.

Навчальна програма включає теоретичні й практичні модулі, що охоплюють:

- засади формульовального оцінювання у Новій українській школі;
- управлінські підходи до розвитку оцінювальної культури закладу;
- використання методики SMART для формулювання навчальних цілей;
- впровадження самооцінювання, взаємооцінювання та оцінювання групової роботи;
- застосування сучасних цифрових інструментів для зворотного зв'язку;
- розвиток партнерства з учнями та батьками;
- управлінські інструменти підтримки ефективних оцінювальних практик.

Очікувані результати навчання передбачають формування в учасників знань, умінь та цінностей, необхідних для забезпечення якісного, справедливого та мотиваційного оцінювання, що підтримує інноваційний розвиток педагогічного колективу і освітнього закладу загалом.

Обсяг програми становить 1 кредит ЄКТС (26 аудиторних годин та 4 години самостійної роботи), що забезпечує інституційну (денну) форму підвищення кваліфікації.

Отже, метою програми є:

Підвищити управлінську та педагогічну компетентність освітян щодо провадження формульовального оцінювання як системного підходу до розвитку потенціалу здобувачів освіти, педагогів і закладу освіти загалом.

Цільова аудиторія:

Керівники, заступники директорів, педагогічні працівники.

Завдання програми

1. Осмислити оцінювання як інструмент розвитку, не лише контролю.
2. Ознайомити з ефективними техніками формульовального оцінювання.
3. Навчити керівників ЗЗСО розбудовувати внутрішню систему оцінювання.
4. Показати зв'язок оцінювання з академічною доброчесністю, мотивацією та розвитком критичного мислення.
5. Запропонувати управлінські інструменти підтримки оцінювальних практик у педагогічних колективах.

Загальні очікувані результати охоплюють:

Знання й розуміння

- Розуміють сутність формульовального оцінювання як інструменту розвитку, а не лише контролю.
- Знають основні принципи справедливого оцінювання в контексті академічної доброчесності.
- Усвідомлюють роль оцінювання у побудові внутрішньої системи забезпечення якості освіти.
- Знають методику SMART як інструмент формування навчальних цілей.
- Обізнані з цифровими інструментами, які підсилюють зворотний зв'язок і підвищують об'єктивність оцінювання.

Уміння (навички)

- Формулюють чіткі навчальні цілі за методикою SMART.
- Розробляють критерії для самооцінювання, взаємооцінювання, оцінювання групової роботи.
- Використовують інструменти формування оцінювання на рівні як учителя, так і управління.
- Застосовують цифрові сервіси (Google Forms, Padlet, Mentimeter тощо) для збору та аналізу результатів навчання.
- Організують педагогічну підтримку в колективі через супервізію та педагогічний коучинг.
- Ініціюють партнерські форми зворотного зв'язку з учнями, батьками, колегами.

Цінності

- Усвідомлюють значущість оцінювання як інструменту підтримки учня, а не покарання.
- Поділяють і впроваджують принципи академічної доброчесності в оцінюванні.
- Сприймають формування оцінювання як складову педагогічної культури довіри.
- Демонструють відкритість до інновацій, готовність змінювати практики та підтримувати зміни в освітньому середовищі.
- Сприяють розвитку рефлексивного мислення в учнів і колег.

Розробники програми	Кабан Л. В. , старший викладач кафедри педагогіки, психології та менеджменту освіти Комунального навчального закладу Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів»		
Найменування програми	Освітня програма підвищення кваліфікації «Оцінювання для розвитку: ефективні практики та інструменти для педагогів» для директорів, заступників директорів закладів загальної середньої освіти		
Мета програми	Підвищити управлінську та педагогічну компетентність освітян щодо провадження формування оцінювання як системного підходу до розвитку потенціалу здобувачів освіти, педагогів і закладу освіти загалом		
Зміст програми	№ з/п	Тема заняття	Год
	Модуль І.		
	1.1.	Вступ до теми "Оцінювання для розвитку в Новій українській школі"	2
	1.2.	Стратегія розвитку оцінювальної культури закладу освіти	2
	Модуль ІІ.		
	2.1.	Справедливе оцінювання як компонент академічної доброчесності в освітньому процесі	2
	Модуль ІІІ.		
	3.1.	Формувальне оцінювання: від концепту до практики	4
	3.2.	SMART-цілі та критерії оцінювання	4
	3.3.	Самооцінювання і взаємооцінювання в шкільній практиці	2
	3.4.	Форми для групової та проектної роботи	2
	3.5.	Цифрові ресурси для зворотного зв'язку у формуальному оцінюванні	2
	3.6.	Зворотний зв'язок: як оцінювання мотивує	2
	3.7.	Робота з учнями і батьками: зворотний зв'язок без балів	2
	Модуль ІV		

	4.1.	Тематична дискусія «Оцінювання як управлінський інструмент розвитку»	2
Обсяг програми	30 год / 1 кредит ЄКТС (26 аудиторних годин, 4 години – самостійна робота)		
Форма підвищення кваліфікації	Інституційна (денна)		
Результати навчання (перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться/набуватимуться)	<i>Загальні компетентності:</i> Здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина. <i>Професійні компетентності:</i> ГЗ.1. Здатність здійснювати оцінювання результатів навчання здобувачів освіти ГЗ.3. Здатність формувати спроможність у здобувачів освіти до самооцінювання і взаємооцінювання результатів навчання ГЗ.1.33. Методики здійснення формувального поточного і підсумкового оцінювання ГЗ.1.34. Способи фіксації результатів педагогічних спостережень ГЗ.1.35. Критерії та рекомендації щодо оцінювання результатів навчання здобувачів освіти ГЗ.1.У4. Розробляти критерії оцінювання різних видів навчальної діяльності ГЗ.3.У1. Розвивати в здобувачів освіти вміння здійснювати самооцінювання і взаємооцінювання результатів навчання ГЗ.1.К3. Залучати здобувачів освіти до оцінювання, взаємодіяти зі здобувачами освіти та їхніми батьками та іншими учасниками освітнього процесу щодо планування подальшої освітньої траєкторії ГЗ.1.В1. Здійснювати оцінювання здобувачів освіти на основі об'єктивності, прозорості, поваги, відповідальності, справедливості, індивідуального характеру оцінювання ГЗ.1.В2. Відповідально ставитися до розроблення критеріїв оцінювання здобувачів освіти, формувати відповідальне ставлення здобувачів освіти до свого навчання через залучення до спільного розроблення критеріїв оцінювання окремих видів діяльності.		

Модуль І.

1.1. Вступ до теми "Оцінювання для розвитку в Новій українській школі"

У темі розкриваються ключові засади формувального оцінювання як інструменту розвитку учнів. Аналізується його відмінність від традиційного оцінювання, обґрунтовується його місце у системі НУШ.

1.2. Стратегія розвитку оцінювальної культури закладу освіти

Розглядається управлінський підхід до формування цілісної внутрішньої системи оцінювання, окреслюються кроки керівника щодо створення оцінювального середовища в закладі.

Модуль ІІ.

2.1. Справедливе оцінювання як компонент академічної доброчесності в освітньому процесі.

Справедливе оцінювання є одним із ключових принципів академічної доброчесності, що забезпечує об'єктивність, прозорість та мотивацію учнів до навчання.

Учасники досліджують зв'язок між справедливим оцінюванням і принципами академічної доброчесності, розглядають приклади упередженості та способи її подолання в педагогічній практиці.

Модуль III.

3.1. Формувальне оцінювання: від концепту до практики

У темі розкриваються ключові засади формувального оцінювання як інструменту розвитку учнів. Аналізується його відмінність від традиційного оцінювання, обґрунтовується його місце у системі НУШ.

3.2. SMART-цілі та критерії оцінювання

Розкривається методика SMART як ефективний інструмент планування навчання. Учасники вчаться формулювати вимірювані, релевантні та досяжні навчальні цілі та прив'язувати до них критерії оцінювання.

Метод SMART передбачає, що навчальна ціль має бути:

S (Specific) – конкретно: чітко визначати, що саме учень, учениця має засвоїти.

M (Measurable) – вимірюваною: критерій! Результати досягнення мети.

A (Achievable) – досяжною: відповідати рівню знань та можливостей учнів.

R (Relevant) – релевантною: бути значущою та відповідати загальним освітнім цілям.

T (Time-bound) – обмеження в часі: мати чіткі часові рамки для досягнення.

У межах теми буде представлено:

Помилки при визначенні навчальних цілей та способи їх уникнення.

Взаємозв'язок SMART-цілей із формувальним оцінюванням та мотивацією учнів.

3.3. Самооцінювання і взаємооцінювання в шкільній практиці

У темі висвітлюються інструменти і форми учнівського само- та взаємооцінювання. Учасники отримують зразки чек-листів, шкал, опитувальників і моделей їх запровадження у класі.

Практична частина теми передбачає розроблення критеріїв оцінювання для різних типів навчальних завдань, їх апробацію та обговорення, що допоможе педагогам ефективно впроваджувати ці методи у свою педагогічну практику.

3.4. Форми для групової та проєктної роботи

Йдеться про створення ефективних форм для оцінювання групових і проєктних завдань. У темі аналізуються приклади форм з урахуванням ролей, вкладу учасників, якісних та кількісних показників.

Окремо увага приділяється адаптації критеріїв до різних типів завдань, використанню цифрових інструментів для оцінювання та залученню учнів до процесу само- та взаємооцінювання.

3.5. Цифрові інструменти: Google Forms, Padlet, Classtime

Учасники знайомляться з цифровими сервісами для оцінювання і зворотного зв'язку, тестують можливості використання онлайн-інструментів у своїй освітній практиці.

Використання цифрових ресурсів допоможе зробити процес оцінювання більш гнучким, прозорим і зручним як для педагогів, так і для учнів.

Основні аспекти теми: Огляд сучасних цифрових інструментів для оцінювання (Google Forms, Mentimeter, Kahoot, Padlet, Classtime, Quizizz). Інструменти для візуалізації результатів навчання і відстеження прогресу. Організація миттєвого зворотного зв'язку за допомогою мобільних застосунків. Переваги та виклики впровадження цифрового оцінювання в освітній процес.

Практична частина – ознайомлення із цифровими платформами, розроблення інтерактивних завдань та їх тестування для подальшого використання в освітньому середовищі.

3.6. Зворотний зв'язок: як оцінювання мотивує

Розкривається потенціал якісного зворотного зв'язку як чинника навчальної мотивації. Тренуються формулювання коментарів, які підтримують розвиток і самореалізацію учня.

3.7. Робота з учнями і батьками: зворотний зв'язок без балів

Аналізуються практики партнерської взаємодії з батьками та учнями через небальне оцінювання. Учасники вчаться будувати діалог на основі довіри та розвитку замість порівнянь і тиску.

Модуль IV.

Тематична дискусія «Оцінювання як управлінський інструмент розвитку»

Учасники обмінюються власними практиками та ідеями впровадження формувального оцінювання, рефлексують зміни у своїх підходах, формують управлінські стратегії для шкільного середовища.

Питання для самостійної роботи

1. Поняття «формувальне оцінювання», його роль в освітньому процесі.
2. Зарубіжний досвід оцінювання в освітньому процесі. Що варто запозичити для нової української школи?
3. Порівняльна характеристика формувального та підсумкового оцінювання.
4. Роль учителя в оцінювальній діяльності. Зміна парадигми.
5. Опис умов проведення формувального оцінювання в класі.
6. Навчальні цілі за формулою SMART.
7. Самооцінювання в освітньому процесі. Умови проведення.
8. Взаємооцінювання в освітньому процесі. Умови проведення.
9. Види зворотного зв'язку. Інформаційні ресурси для зворотного зв'язку.
10. Розподіліть техніки формувального оцінювання на категорії:
Цікаві. Давно відомі. Використовую.
Цікаві, але не використаю (надто прості, надто складні, потребують додаткових ресурсів тощо);
Зацікавили. Обираю для власної педагогічної практики.
11. Укажіть 3 ідеї з почутого, які Ви використаєте; 2 ідеї, про які прагнете дізнатися більше; 1 питання, яке хочете задати (стратегія 3-2-1).

Список використаних джерел

1. Державний стандарт базової та повної загальної середньої освіти / затверджений Постановою КМУ від 23.11.2011 № 1392 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.mon.gov.ua/ua/often-requested/state-standards/>.
2. Про освіту : Закон України [Електронний ресурс] : затверджений Верховною Радою України від 13 травня 1999 (в редакції від 28.09.2017, підстава [2145-19](#)). – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
3. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти "Нова українська школа" на період до 2029 року [Електронний ресурс] : розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80>.
4. Кабан Л.В. Формувальне оцінювання навчальних досягнень учнів у новій українській школі [Електронний ресурс]/ Л. В. Кабан // Народна освіта. 2017. №1 (31). Режим доступу : https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=4471.
5. Політична пропозиція до проекту Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року [Електронний ресурс] / Сайт МОН України. – Режим доступу : [http://mon.gov.ua/about/kolegiya-ministerstva/rishennya-kolegiyi-ministerstva-osviti-i-nauki-ukrayini-\(2016-rik\).html](http://mon.gov.ua/about/kolegiya-ministerstva/rishennya-kolegiyi-ministerstva-osviti-i-nauki-ukrayini-(2016-rik).html).

6. Додаток до листа Міністерства освіти і науки України від 28 січня 2014 року № 1/9-74 «Інструктивно-методичні матеріали щодо контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів початкових класів загальноосвітніх навчальних закладів» [Електронний ресурс] / Сайт МОН України. – Режим доступу : mon.gov.ua/content/Нормативно-правова%20база/1-9-74.pdf
7. Додаток до наказу МОН України від 19 серпня 2016 року № 1009 «Орієнтовні вимоги до контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи» [Електронний ресурс] / Сайт МОН України. Режим доступу : old.mon.gov.ua/img/zstored/files/1-2-08-i.pdf.
8. Вілмут Дж. Використання портфоліо для навчання та оцінювання : навч. посібн. / за ред. І. Є.Булах, М. Р. Мруги. К. : Майстер-клас, 2007. – 48 с.
9. Вілмут Дж. Оцінювання для навчання : навч. посібн. / за ред. І. Є.Булах, М. Р. Мруги. – К. : Майстер-клас, 2007. – 170 с.
10. Гронлунд Норман Е. Оцінювання студентської успішності : практичний посібник / Е. Гронлунд Норман. К., 2005. 312 с.
11. Дементієвська Н. Формуюче оцінювання в курсі допрофільної підготовки за програмою Intel "Шлях до успіху" / Н. Дементієвська // Інформатика та інформаційні технології в навчальних закладах. 2012. № 2. С. 60–69.
12. Канівець Т. М. Основи педагогічного оцінювання : навчально-методичний посібник / Т. М. Канівець. – Ніжин : Видавець ПП Лисенко М. М., 2012. 102 с.
13. Локшина О. І. Зміст шкільної освіти в країнах Європейського Союзу : теорія і практика (друга половина ХХ – початок ХХІ ст.) : монографія / О. І. Локшина. К. : Богданова А.М. , 2009. 404 с.
14. Морзе Н. В. Формувальне оцінювання : від теорії до практики / Морзе Н. В., Барна О. В., Вембер В. П. // Інформатика та інформаційні технології в навчальних закладах. 2013. № 6. С. 45-57.
15. Основи педагогічного оцінювання. Частина І. Теорія. Навчально-методичні та інформаційно-довідкові матеріали для педагогічних працівників / [Агрусті Г., Артемчук Л. М., Булах І. Є., Вілмут Д., Лукіна Т. О., Мруга М. Р.]. – К. : Майстер-клас, 2005. – 94 с.
16. Основи педагогічного оцінювання. Частина ІІ. Практика. Навчально-методичні та інформаційно-довідкові матеріали для педагогічних працівників / упорядники : Артемчук Л. М., Булах І. Є., Мруга М. Р. – К. : Майстер-клас, 2005. 54 с.
17. Оценивание учебных достижений учащихся. Методическое руководство / сост. Р. Х. Шакиров, А.А. Буркитова, О.И. Дудкина. – Бишкек : Билим, 2012. – 80 с.
18. Полякова О. Реалізація компетентнісного підходу в оцінювальній діяльності вчителя початкових класів / О. Полякова // Рідна школа. – 2013. – № 11. – С. 69–72.
19. Сачок М. В. Американська евалюаційна школа : досвід вирішення соціальних проблем / М. В. Сачок // Міжнародний науковий форум : соціологія, психологія, педагогіка, менеджмент. – 2010. – Вип. 3. – С. 28–41. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mnf_2010_3_5.
20. Формативное оценивание на уроках. Практическое пособие для учителя / сост. Р. Х. Шакиров, М. Ф. Кыдыралиева, Г. Н. Сахарова, А. А. Буркитова. – Бишкек : Билим, 2012. – 76 с.
21. Щербак О. І. Теорія і практика оцінювання навчальних досягнень : навчально-методичний посібник / Щербак О. І., Софій Н. З., Бович Б. Ю. ; за наук. ред. О. І. Щербак. – Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 2014. – 136 с.
22. Inside the Black Box : Raising Standards through Classroom Assessment / Paul Black, Dylan Wiliam // Phi Delta Kappan. – 1998. – Vol. 80, No. 2 (October). – PP. 1–12.
23. Bloom, B., Englehart, M. Furst, E., Hill, W., & Krathwohl, D. (1956). Taxonomy of educational objectives: The classification of educational goals. Handbook I: Cognitive domain. New York, Toronto: Longmans, Green.